

De technologische en de echte leermeester broederlijk zij aan zij

In de voetsporen van mijn vader trok ik in het jaar 1970, als 6-jarig broekventje, reeds mee naar de 'reke'. Een nieuwe hobby stond voor mij toen in de startblokken. Ondertussen ben ik 54 jaar en heb ik reeds 48 jaar 'vinkenieren' op de teller staan.

Fascinatie voor technologische snufjes

Door mijn technische schoolopleiding, voelde ik me reeds van jongs af aan aangetrokken om allerhande technologische snufjes te gebruiken bij het bedrijven van deze prachtige hobby. Vooral voor wat betreft het op zang brengen, had ik steeds de fascinatie om te gaan experimenteren.

Eerste experiment in 1980

In het jaar 1980 was één van mijn eerste knutselwerkjes een zelfgemaakte doorlopende cassette met daarop een mooi kort vinkenliedje. Ik had van een gewone muziekcassette van 60 minuten door wat knip- en plakwerk een kort lusje van een 10-tal cm gemaakt. Dit klein lusje werd zorgvuldig terug in het cassettehoudertje gemonteerd en daarop werd een kort vinkenliedje geplaatst. Mijn eerste zelfgemaakte doorlopende cassette was een feit en wonder boven wonder werkte dit eigen fabricaat nog ook. Het bandje dat een doorlooptijd had van ongeveer 5 sec resulteerde in een zangsnelheid van 12 liedjes per minuut. Onmiddellijk werd het bandje ingezet bij het op zang brengen van de jongelingen. Maar helaas, na een aantal dagen was het bandje ten gevolge van de heel korte doorlooptijd, reeds helemaal tot op den draad versleten en kwam er niks deftigs meer uit. Van verleren met dat bandje was er dus al vlug geen sprake meer.

Gedaan met bricoleren

Een paar jaar later kwamen gelukkig de eerste doorlopende cassettes in de handel.

Het was dus niet meer nodig om zelf nog te 'bricoleren'. Ik kocht al snel dergelijke doorlopende

cassettes aan en plaatste er zelf de zang op van een vogel die ik had opgenomen. Ook kocht ik wel eens zo'n cassette met daarop reeds verschillende mooie zangen aanwezig.

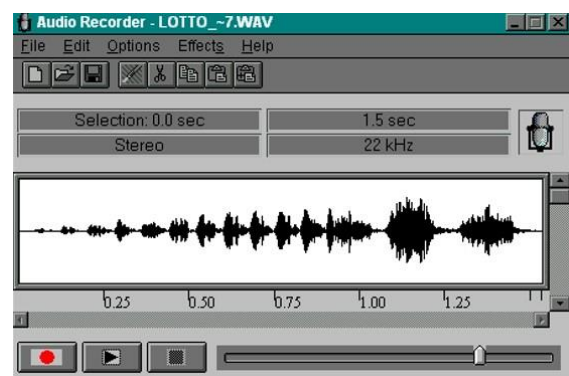
De doorlopende cassette werd in een cassetterecorder geplaatst en deze werd aangestuurd door een schakelklok. Met dit systeem lukte het toendertijd wel eens om een heel jong trekkertje zo op zang te brengen, al was dit eerder heel uitzonderlijk.

Opkomst van de computer

Toen ergens halweg de jaren '90 de eerste 'multimedia'-computer een plaatske vond in onze huiskamer, was het voor mij al snel duidelijk dat ik hierdoor over heel wat meer mogelijkheden beschikte om mijn technische experimenten bij het op zang brengen, verder uit te breiden.

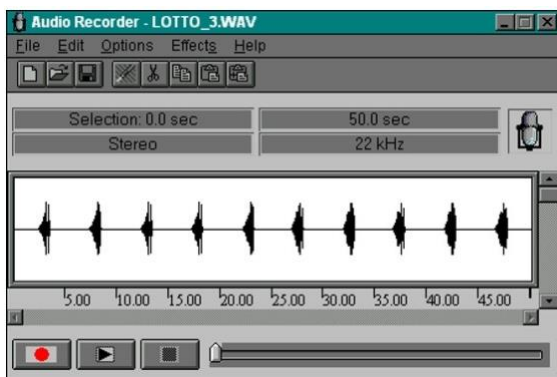
Het tijdperk was aangebroken dat ik mijn eigen vinkenliedjes zou kunnen gaan ontwerpen. Wauw! De koe werd dan ook al snel bij de horens gevat. Een geschikt programma om audio (vinkenzang) op te nemen en te bewerken, werd op mijn thuiscomputer geïnstalleerd. Mooie korte zangen met perfecte slotzang werden gefabriceerd.

Als basis voor mijn eigen creaties gebruikte ik zangen van onze eigen vogels die ik had opgenomen. Voorzangen, middenzangen en slotzangen werden in allerhande combinaties aan elkaar gekoppeld en telkens werd het resultaat aandachtig beluisterd. Steeds werd de meeste aandacht besteed aan de slotzang. Een 'niet-samengetrokken' klaar-en-duidelijke 'sche-wie' kreeg steeds de voorkeur.

Mijn eerste volautomatisch zangstelsel

De 'best'-klinkende combinaties met de mooiste slotzangen werden daarna verwerkt in audiotracks (zeg maar vinkenlang tracks).

Daarna werden deze van de computer overgezet naar gewone muziekcassettes van 60 minuten. Voor het afspelen van die muziekcassettes gebruikte ik in die periode een 'autoreverse' cassettedeck-systeem.

Dit cassettedeck-systeem werd hier en daar wat aangepast om zo tezamen met een 2-tal gekoppelde besturingsklokken haar werk te kunnen doen. Mijn eerste volautomatisch zangstelsel met eigen gecreëerde zang was een feit. Er werd veel geëxperimenteerd bij het maken van de zangen. Uiteindelijk koos ik 2 mooie aangepaste zangen met perfecte slotzang waarmee ik zou gaan verleren.

De eerste grote test

Bij wijze van experiment plaatste ik slechts 1 jongeling bij dit volautomatisch systeem met de zelfgecreëerde zang. En wonder bij wonder nam dit vogeltje beide zangen perfect over. Mijn eerste computervink was een feit. De zangen die het beestje had aangeleerd waren zangen met een lengte van 1,5 sec. en dit met een perfecte slotzang. Het eerste jaar bleef het vogeltje constant binnen staan en

hoorde het enkel de computerzang. De nagezongen zangen bleven dat jaar dan ook perfect.

Terug met beide voeten op de grond

Het 2de jaar werd het vogeltje buiten geplaatst tussen andere vogels en al gauw bleek dat de liedjes eigenlijk te kort waren. Hij begon al snel zijn zangen te verlengen en ook durfde hij regelmatig dubbel te zingen.

Nooit korter dan 1,8 a 1,9 seconden

Bij nieuwe experimenten werd de zang dan ook wat langer gemaakt. Door de jaren heen heb ik proefondervindelijk kunnen vaststellen dat een vinkenliedje minimaal 1,8 a 1,9 seconden moet zijn om de kans op 'toekappen' of 'dubbelzingen' tot een minimum te beperken. Al wat korter is heeft een grote kans om problematisch te eindigen, zeker als de vogel volledig in form komt en begint te kampen.

Digitalisering

Ondertussen stond de tijd niet stil en zette de digitalisering in onze leefwereld zich verder. Al gauw werd afgestapt van het muziekcassette-systeem en werd voor het afspelen van de zang overgeschakeld op zelfgemaakte CD's in een CD-speler.

Hier waren ook een paar kleine technische ingrepen nodig om de CD-speler te kunnen besturen met een schakelklok. Ik weet nog dat ik toen de 'play'-toets van de gebruikte CD-speler met een metalen plaatje had geblokkeerd om het systeem bruikbaar te maken. Vele jaren werd met dit systeem gewerkt en menig CD's met allerhande gecreëerde zangen passeerden de revue. Nu en dan lukte het wel eens om een jongeling 1 of meerdere zangskes van zo'n gemaakte CD te laten overnemen, al was dat nog altijd eerder uitzondering.

Digitaal opnemen

De technologische evolutie stond echter niet stil en meer en meer kwamen er nieuwe apparaten en systemen op de markt om het zangstelsel nog wat verder te optimaliseren.

Tegenwoordig gebruik ik voor het opnemen van de zang een digitaal opneemapparaat ook wel 'digitale stemrecorder' genoemd. Dit apparaatje kan gemakkelijk voor de kooi geplaatst worden en slaat de opnames digitaal op in het voorziene ingebouwde geheugen.

Verwerken van de opnames op een laptop

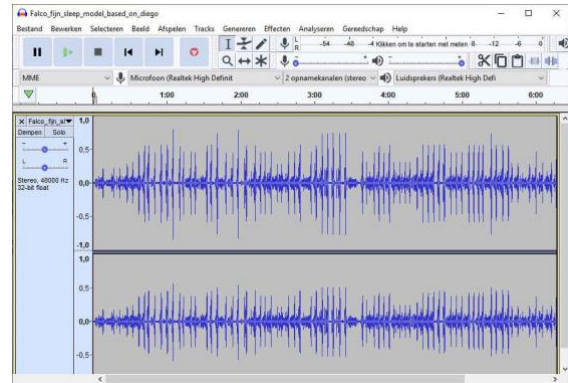
Eenmaal alle gewenste opnames op het apparaatje staan, worden deze via een kabeltje (usb-kabel) overgezet naar mijn laptop (draagbare computer).

Vanaf dat moment kan ik starten met het bewerken van de opnames. Dit is meestal het meest tijdrovende deel van het werk. De mindergeslaagde delen van de opnames en gebroken liedjes worden verwijderd. Achtergrondruis wordt indien nodig weggefilterd. Opgenomen slaapzang wordt gecombineerd met opnames van 'luid'-gezongen liedjes. Tevens worden dikwijls de gemaakte vinkenzang-tracks gemixt met muziek. Ik heb ondervonden dat een track van vinkenzang gecombineerd met muziek, de jonge kwekelingen meestal aanspoort om te beginnen 'slepen' als ze deze te horen krijgen. Dit komt dan ook zeker het op zang brengen ten goede. Hoe meer ze gemotiveerd worden om te 'slepen', hoe groter de kans dat ze de zang aanleren!

Geluidsbewerkingsprogramma "audacity"

Om alle bovenstaande bewerkingen te kunnen doen op mijn laptop, gebruik ik momenteel het geluidsbewerkingsprogramma "audacity". Dit programma is gebruiksvriendelijk en kan gratis van het internet gedownload worden.

Gebruik van een tablet voor het afspelen van de tracks

Nadat de opnames op de laptop zijn herwerkt tot bruikbare 'tracks', worden deze overgezet naar een apparaat dat zal gebruikt worden om deze af te spelen. Als 'afspeel'-apparaat gebruik ik tegenwoordig een 'tablet' (dit is het grotere broertje van de welgekende 'slimme gsm' of 'smartphone'). In plaats van een 'tablet' kan je voor dit doeleinde natuurlijk ook zo'n slimme gsm gebruiken of eventueel ook een eenvoudige mp3-speler. Deze bieden tevens dezelfde mogelijkheden.

In vergelijking met een CD, biedt het werken met zo'n 'tablet' heel wat voordelen. Een CD is kras-gevoelig en kan na een tijdje gebruiken soms problemen geven. Dit probleem heb je NIET met een 'tablet'. Een 2de voordeel is dat je gemakkelijk oude tracks door nieuwe kunt vervangen. Telkens opnieuw andere CD's maken hoeft dus niet meer. Op zo'n tablet kan je tevens op een eenvoudige manier alle 'tracks' in lus, opeenvolgend of willekeurig door elkaar, laten afspelen. Op de tablet plaats ik zowel tracks van een 10-tal minuten met vinkenzang al dan niet gemixt met muziek, alsook tracks zonder zang (stille-tracks) die tevens ongeveer 10 minuten duren. Met die 'stille'-tracks creëer ik zo tijdsperiodes dat de kwekelingen niets zullen horen. Periodes met zang kunnen zo op een eenvoudige manier, in alle

mogelijke combinaties, afgewisseld worden met periodes zonder zang.

Versterker aangestuurd door een schakelklok

Om de 'in eindeloze lus afgespeelde' tracks vanop de tablet door te sturen naar de luidsprekers sluit ik de hoofdtelefoonuitgang van de 'tablet' aan op een geluidsversterker. Het aan en uitzetten van de versterker gebeurt met behulp van een eenvoudige schakelklok. Tegenwoordig werken de meeste elektronische apparaten met duwknoppen (tip-toetsen) in plaats van met mechanische aan/uit-schakelaars. Het nadeel van deze tip-toetsen is, dat als je het apparaat zonder stroom zet en daarna terug onder stroom, er meestal nog een extra druk op een van de tip-toetsen nodig is om het apparaat effectief in werking te stellen. Besturing met een schakelklok is dan ook dikwijls moeilijk bij dergelijke systemen. Om dit probleem te vermijden gebruik ik dan ook een versterker met een klassieke mechanische aan/uit knop.

Deze kan zonder aanpassing perfect zijn werk doen in combinatie met de gebruikte schakelklok. Via de klok laat ik de versterker 's morgens aanschakelen en in de late namiddag terug uitschakelen. De stilte-momenten of periodes zonder zang worden gegeneerd door de voorzien 'stilte'-tracks op de tablet, die continu (24u/24u) de aanwezige tracks in lus afspeelt.

Full control

Met dit systeem van werken heb ik zo goed als alles onder controle. Ik kan zelf de gewenste zang aanmaken. Tevens kan ik ingrijpen op de snelheid van zingen. Ook kan ik op een eenvoudige manier wijzigingen aanbrengen en bestaande tracks vervangen door nieuwe. Door het tussenvoegen van 'stilte'-tracks, kan ik op een eenvoudige manier, momenten van stilte (zonder zang) inlassen, zonder dat daarvoor steeds sturing vanuit de schakelklok nodig is. Zo beperk ik de aan/uit-schakelmomenten van de versterker tot 2 per dag (1 's morgens en 1 's avonds).

Geen concurrentie voor de echte leermeester!

Niettegenstaande deze "full control" moet ik echter wel toegeven dat dit systeem van werken in de verste verte NIET kan concurreren met een echte leermeester.

Dit systeem wordt bij ons dan ook eerder gebruikt als extra hulpmiddel naast de leermeester. Een kwekeling op zang brengen puur op basis van technologische snufjes zal eerder uitzonderlijk eens lukken. Werken met een goeie leermeester zal alvast veel meer kans op slagen geven.

De technologische en de echte leermeester zij aan zij

Het experimenteren met zelfgemaakte zang is leuk en geeft me altijd wel een aangenaam gevoel. Ik moet echter wel toegeven dat, waar ik vroeger veel experimenteerde op dit vlak, ik het de laatste jaren hou bij de opgenomen zangen van onze eigen leermeesters zelf. Uit ervaring weet ik ondertussen dat deze combinatie de beste is. De technologische en de echte leermeester met dezelfde zangen, broederlijk zij aan zij. Het technisch hulpmiddel is zo een perfecte aanvulling voor de momenten dat de leermeester eens een mindere dag heeft of het even laat afweten.

Philip Vancauwenberghe